

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

DİLEKÇE KOMİSYONU

TUTANAK DERGİSİ

2'nci Toplantı

14 Temmuz 2021 Çarşamba

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi'nde okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve turnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İÇİNDEKİLER

Sayfa

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

II.- İHTİSAS KOMİSYONLARI

A)GÖRÜŞMELER

1.-Kilis ve Diyarbakır'dan gelen dilekçeler üzerine Komisyonun yaptığı yerinde inceleme ziyaretlerine ilişkin görüşmeler

2.- Afyonkarahisar Milletvekili Burcu Köksal ve İstanbul Milletvekili Mustafa Yeneroğlu'nun, 24/6/2021 tarihli ve 9341 sayılı Başkanlık Divanı Kararı'na süresi içerisinde TBMM İçtüzüğü'nün 116'ncı maddesi kapsamında yaptıkları itiraza ilişkin görüşmeler

B)ALT KOMİSYON RAPORLARI

1.- Ön Ödemeli Gayrimenkul Satışlarında Yaşanan Sorunların Araştırılması ve Alınabilecek Önlemlerin Belirlenmesi Alt Komisyonu Raporu hakkında görüşmeler

III.- ALT KOMİSYON

1.-Sosyal kooperatifçilik kapsamında israfın önlenmesine yönelik uygulamaların araştırılması ve yaygınlaştırılması konusunda alt komisyon kurulması

IV.-KARARLAR

1.-Görüşülen (18104) no.lu Dilekçe hakkındaki Başkanlık Divanının 24/6/2021 tarihli ve 9341 sayılı Kararı 'yla ilgili olarak Çevre ve Şehircilik Bakanlığı ile Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığında müfettişlerce idari denetim yapılmasının istenmesi hakkında karar

V.-OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Komisyon Başkanı Mihrimah Belma Satır'ın, Komisyonun yaz tatilinde Hatay'da yapılacak yerinde inceleme ziyaretine ve yurt dışında yaşayan, anne baba ayrı veya bir şekilde mağdur olmuş çocukların evlat verilmesine yönelik dilekçelerle ilgili yapılacak çalışmalara ilişkin açıklaması

DİLEKÇE KOMİSYONU

2'nci Toplantı
14 Temmuz 2021 Çarşamba

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

Dilekçe Komisyonu saat 14.30'da açıldı.

Kilis ve Diyarbakır'dan gelen dilekçeler üzerine Komisyonun yaptığı yerinde inceleme ziyaretlerine ilişkin görüşme yapıldı.

Bolu Milletvekili Fehmi Küpçü ve 2 milletvekili tarafından verilen, sosyal kooperatifçilik kapsamında israfın önlenmesine yönelik uygulamaların araştırılması ve yaygınlaştırılması konusunda alt komisyon kurulmasına ilişkin önerge kabul edildi.

Afyonkarahisar Milletvekili Burcu Köksal ve İstanbul Milletvekili Mustafa Yeneroğlu'nun, 24/6/2021 tarihli ve 9341 sayılı Başkanlık Divanı Kararı'na süresi içerisinde TBMM İçtüzüğü'nün 116'ncı maddesi kapsamında yaptıkları itiraza ilişkin görüşme yapıldı.

Görüşülen (18104) no.lu Dilekçe hakkındaki Başkanlık Divanının 24/6/2021 tarihli ve 9341 sayılı Kararı'yla ilgili olarak Çevre ve Şehircilik Bakanlığı ile Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığında müfettişlerce idari denetim yapılmasının istenmesine karar verildi.

Ön Ödemeli Gayrimenkul Satışlarında Yaşanan Sorunların Araştırılması ve Alınabilecek Önlemlerin Belirlenmesi Alt Komisyonu Raporu yapılan görüşmelerden sonra kabul edildi.

Komisyon Başkanı Mihrimah Belma Satır, Komisyonun yaz tatilinde Hatay'da yapılacak yerinde inceleme ziyaretine ve yurt dışında yaşayan, anne baba ayrı veya bir şekilde mağdur olmuş çocukların evlat verilmesine yönelik dilekçelerle ilgili yapılacak çalışmalara ilişkin açıklama yaptı.

Komisyon gündeminde görüşülecek başka konu bulunmadığından, saat 15.47'de toplantıya son verildi.

14 Temmuz 2021 Çarşamba

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 14.30

BAŞKAN : Mihrimah Belma SATIR (İstanbul)

BAŞKAN VEKİLİ: İsmail TAMER (Kayseri)

SÖZCÜ: Fehmi KÜPÇÜ (Bolu)

KÂTİP: Mustafa KENDİRLİ (Kırşehir)

BAŞKAN MİHRİMAH BELMA SATIR – Komisyonumuzun değerli üyeleri, kamu kurum ve kuruluşlarımızdan gelen değerli misafirlerimiz, değerli basın mensupları, kıymetli katılımcılar; yeterli çoğunluğumuz vardır.

27'nci Yasama Döneminin 4'üncü Toplantısını açıyorum. (*)

II.- İHTİSAS KOMİSYONLARI

A)GÖRÜŞMELER

1.-Kilis ve Diyarbakır'dan gelen dilekçeler üzerine Komisyonun yaptığı yerinde inceleme ziyaretlerine ilişkin görüşmeler

BAŞKAN MİHRİMAH BELMA SATIR – Değerli milletvekilleri, 27'nci Yasama Döneminde 58 toplantı yaptık Başkanlık Divanı olarak. Bu 58 Başkanlık Divanı toplantısında 9.393 karar alındı, 943 dilekçe de mevzuatımıza uygun olmadığı için hıfzedildi. Geçtiğimiz dönemde yani 27'nci Yasama Döneminde, son birkaç ay içerisinde 2 tane yerinde incelemede bulunduk. Bunlardan bir tanesi -hatırlanacağı üzere buradan bir grup arkadaşla yaptık bu yerinde incelemeyi- Kilis ili İsmetpaşa Mahallesi Muhtar Ali Polat'ın bize verdiği bir dilekçenin gereği idi. Ali Polat bizden Suriye Arap Cumhuriyeti'nin 2011 yılı Mart ayında iç karışıklıkların başlaması sonrası uluslararası koruma bulmak amacıyla ülkemize gelen Suriyelilerin 10 kilometre uzaklıktaki Kilis iline yerleşmesi üzerine Kilis halkının Suriyelilere dünya ve insanlık için örnek teşkil edecek şekilde barışçıl ve paylaşımcı bir tutum sergilediklerinden bahisle bu ortamın dünyaya duyurulması adına Kilis iline Komisyonumuzca yerinde inceleme yapılmasını talep etti. Biz de bu talebi yerine getirdik ve buradan bir heyetle Kilis iline gittik. Kilis'te bize ev sahipliği yapan Değerli Milletvekilimiz Salih Dal'a huzurunuzda teşekkür ediyorum. Orada yaptığımız incelemede Türk milletinin ensar olma özelliklerini fazlasıyla gördük. Orada Türk toplumu ile Suriye'den gelen misafirlerimiz arasındaki uyumu, birlikte yaşama şartlarını yerinde inceledik, kanaat önderlerini dinledik, kurumları ziyaret ettik, muhtarımızı dinledik, böyle bir ziyarette bulunmuş olmaktan da Komisyonumuzdaki heyet üyelerimiz son derece memnun oldular.

İkinci yerinde incelememiz Diyarbakır ilineydi, yaklaşık bir ay evvel de onu yaptık. Diyarbakır ili Kayapınar ilçesi Kaymakamı ve Kayapınar Belediye Başkanı Ünal Koç'un bize verdiği bir dilekçeydi. Bu dilekçeyi de çok önemli ve değerli bulduk. Dilekçenin amacı şuydu: Pazar yerlerinde ortaya çıkan biyobozunur gıda atığının kompost gübreye dönüştürüldüğü onarıcı tarım uygulaması Topraktan Toprağa Biyobozunur Atık Projesi'yle gıda israfının önlenmesi ve ayrıca projenin pilot uygulamasının ardından kullanılabilir nitelikte ürünlerin konserve ve paketli ürüne çevrilerek ve sıcak yemeğe de dönüştürülerek kullanıma sunulduğu, bununla ilgili yerinde yapılacak incelemede bu durumun tespit

* Coronavirüs salgını sebebiyle toplantı salonundaki Başkanlık Divanı üyeleri, milletvekilleri, katılımcılar ve görevli personel maske takarak çalışmalarına katılmaktadır.

edilmesini istemişlerdi. Biz geçtiğimiz dönemde -bildiğiniz gibi- gıda bankacılığı çalışmıştık. Bizim yaptığımız o çalışmayla da bağlantılı olduğu için bu yerinde incelemeyi çok değerli bulduk ve yine buradan bir heyetle Diyarbakır'a gittik.

Gündeme geçiyorum.

Bu yerinde incelemelerden sonra bunun bir devamı olarak biz o gün orayı ziyaret eden heyet olarak bu konunun biraz daha çalışılması gerektiği kanaatine vardık ve bu Diyarbakır'daki incelemeden sonra Genel Kurulumuza gönderilen bu dilekçenin gereğini yapmak üzere bir alt komisyon kurulmasını kendi aramızda tartıştık. Şimdi isterseniz bu konuyu hep birlikte tartışalım ve yol haritamızı belirleyelim.

Genel Kurula sevk edilen bu dilekçeyle ilgili "sosyal kooperatifçilik kapsamında israfın önlenmesine yönelik uygulamaların araştırılması ve yaygınlaştırılması" adı altında bir çalışma yapılabilir kanaatindeyiz. Bu konuda önce bizimle birlikte Diyarbakır'a gelen, bu dilekçeyle ilgili bütün çalışmaları yapan Uzman Yardımcımız Hayrettin Yılmaz'a söz verelim, hem bize Diyarbakır'da yaptığımız bu çalışmayı hem bu dilekçenin özünü hem de alt komisyonla ilgili düşündüğümüz yol haritamızı kısaca anlatsınlar.

Buyurun Hayrettin Bey.

YASAMA UZMAN YARDIMCISI HAYRETTİN YILMAZ – Dilekçe Komisyonuna başvuruda bulunan Diyarbakır ili Kayapınar ilçesi Kaymakamı ve Kayapınar Belediye Başkan Vekili Ünal Koç'un 11 Haziran 2021 tarih ve 19184 no.lu dilekçesinde pazar yerlerinde ortaya çıkan biyobozunur gıda atığının kompost gübreye dönüştürüldüğü onarıcı tarım uygulaması Topraktan Toprağa Biyobozunur Atık Projesi'yle gıda israfının önlenildiği ve projenin pilot uygulamasının ardından kullanılabilir nitelikteki ürünlerin konserve/paketli ürüne ya da sıcak yemeğe dönüştürülmesine başlandığı belirtilerek bu projenin dünyaya tanıtılması ve ülkemizde yaygınlaştırılması amacıyla Türkiye Büyük Millet Meclisi Dilekçe Komisyonunca projenin yerinde incelenmesi talep edilmiştir.

Dilekçe Komisyonu Genel Kurulunun 31/10/2018 tarih ve 3 no.lu kararı gereği 24-25 Haziran 2021 tarihlerinde yerinde inceleme yapılmasına karar verilmiştir. Bu amaçla 25 Haziran 2021 tarihinde Diyarbakır ili Kayapınar ilçesinde proje paydaşlarıyla sekiz saati aşan bir toplantı ve yerinde incelemeler gerçekleştirilmiştir. Toplantı sırasında başta Çevre Bakanlığı ve Tarım ve Orman Bakanlığı olmak üzere proje ortakları Kayapınar Belediyesi Başkan Vekili Ünal Koç'la Topraktan Tabaka Tarımsal Kalkınma Kooperatifi yetkililerinden brifingler alınmıştır. Ayrıca konu özelinde çalışmalar yapan Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Örgütü (FAO), Gıda Kurtarma Derneği ve Temel İhtiyaç Derneği gibi sivil toplum kuruluşları ile üniversite öğretim üyelerinden ayrıntılı sunumlar ve bilgiler alınmıştır. Yapılan toplantıların akabinde pazar yerlerinden toplanan kullanılabilir durumda olan gıdaların kooperatif aracılığıyla paketli ve ambalajlı ürüne veya sıcak yemeğe dönüştürüldüğü aşevi ziyaret edilmiş, akabinde iyi bir gıda bankacılığı uygulaması olan Hayır Çarşısı uygulaması yerinde görülmüştür.

Son olarak pazar yerlerinden toplanan ürünlerin kompostta dönüştürüldüğü alana gidilerek projenin her aşaması yerinde incelenmiştir. Diyarbakır'da yapılan yerinde inceleme ve alınan bilgiler sonrası sosyal kooperatifçilik kapsamında israfın önlenmesine yönelik uygulamaların araştırılması ve yaygınlaştırılması konusunun daha ayrıntılı çalışmayı gerektirdiği hasıl olmuş ve bu nedenle dilekçenin Başkanlık Divanımızca Genel Kurulda görüşülmesine ihtiyaç duyulmuştur.

Arz ederim.

BAŞKAN MİHRİMAH BELMA SATIR – Değerli milletvekillerimiz, bu ziyaretimizde Diyarbakır Milletvekili olan, geçtiğimiz dönemlerde Tarım Bakanı olan Sayın Mehdi Eker de bizimle birlikteydi. Dolayısıyla, Tarım Bakanlığımı ilgilendiren konularda da bize hem yol gösterici oldu hem de bize eşlik etti, bunu da burada kayıtlara geçirmek istiyorum.

Şimdi o günkü ziyarette bulunan, yerinde incelemede bulunan milletvekillerimizden söz almak isteyen varsa önce onlara söz verelim, sonra bu konuda alt komisyon kurulmasıyla ilgili Komisyonumuzun milletvekillerinin herhangi bir beyanati olacaksa onları zabıtlara geçirelim.

Buyurun.

İSMAİL TAMER (Kayseri) – Değerli Başkanım, değerli milletvekili arkadaşlarım, değerli hazırım; hepinize saygılar sunarak sözlerime başlayayım.

Evet, Diyarbakır'da yerinde inceleme yaparken Komisyonunda ben de bulundum. Hakikaten bu Komisyonun faaliyetleri içerisinde gitmeden önce hayal ettiğim ile karşılaştığım tablo arasında büyük bir fark olduğunu gördüm. Gerçekten de büyük bir özveriyle mükemmel bir Komisyon çalışmasının yanında, özellikle Kaymakamımızın ve aynı zamanda Belediye Başkanımızın, yine bu projeye destek veren sivil toplum örgütlerinin yapmış olduğu çalışmalar takdire şayan çalışmalardı. Ben bunu burada açık yüreklilikle belirtmek istiyorum, hepsini tebrik ediyorum. Gerçekten de oradaki pazar yerinin akabinde, pazar bittikten sonraki çalışmalarını bizzat geç saatlere kadar yerinde inceledik, karanlık bastıktan sonra o çalışan insanların hummalı bir şekilde çalışmalarını müşahade ettik, gözlemledik. Gerçekten de hepsi takdire şayan bir çalışmayla bunu gerçekleştirmiş oldular. Biz burada bunun yetersiz olduğunu, bu çalışmamızın yetersiz olduğunu gördüğümüz bu emeği bir alt komisyonla daha ileriye taşıyacağımız kanısına vardık. Bu anlamda -Değerli Başkanımız da sağ olsun- böyle bir teklifin ortaya çıkmasıyla başka yerlerde de bunun örnek alınarak yeni yeni çalışmaların olabileceğini, Türkiye genelinde kurulan pazarlardan sonra hem istihdamın sağlanması hem o atıkların tam kaybolmadan tekrar toprağa dönüştürülmesi açısından bu projeyi çok anlamlı bulduğumu ifade etmek istiyorum. Yeni bir alt komisyon çalışmasıyla çok daha faydalı olacağı kanısındayım.

Değerli Başkanım, bu fikrinize katılıyorum. Emeği geçen herkese de teşekkür ediyorum. Büyük bir mutluluk içerisinde oradaki çalışmaları gördük. Diyarbakır halkı da büyük destek veriyordu, onlara da ayrıca teşekkür ettiğimi ifade ediyorum. Bu gözlemlerimi kısaca böyle ifade etmiş olayım Başkanım.

BAŞKAN MİHRİMAH BELMA SATIR – Sayın Vekilim, teşekkür ediyoruz.

İyi bir rol model, iyi bir çalışmaydı. Bu çalışmayı biraz daha detaylı çalışalım çünkü dünyada artık sosyal kooperatifçilik daha yaygın hâle geliyor. İsrafın önlenmesiyle birlikte bu sistem Türkiye dinamiklerine göre nasıl değerlendirilebilir, bunu çalışalım istiyoruz.

III.- ALT KOMİSYON

1.-Sosyal kooperatifçilik kapsamında israfın önlenmesine yönelik uygulamaların araştırılması ve yaygınlaştırılması konusunda alt komisyon kurulması

BAŞKAN MİHRİMAH BELMA SATIR – Bu anlamda bir önerge var, önergeyi okutup oylarınıza sunacağım.

Dilekçe Komisyonu Başkanlığına

Sosyal kooperatifçilik kapsamında israfın önlenmesine yönelik uygulamaların araştırılması ve yaygınlaştırılması konusunda aşağıdaki üyelerden oluşan bir alt komisyon kurulmasını ve bu alt komisyonun 3071 sayılı Kanun'un 8'inci maddesinin ikinci fıkrasında sayılan yetkileri Komisyon adına kullanarak çalışmalarını yürütmesini arz ve teklif ederiz.

Fehmi Küpçü

Mustafa Kendirli

Arzu Aydın

Bolu

Kırşehir

Bolu

Gerekçe:

Komisyonumuza gelen (19184) numaralı Dilekçe'de, Diyarbakır ili Kayapınar ilçesi Kaymakamı ve Kayapınar Belediye Başkanı  nal Koç tarafından pazar yerlerinde ortaya çıkan biyobozunur gıda atığının kompost gübreye d n st r ld Ğ  onarıcı tarım uygulaması Topraktan Toprağa Biyobozunur Atık Yönetimi Projesi'yle gıda israfının önlendiği ve ayrıca projenin pilot uygulamasının ardından kullanılabilir nitelikteki ürünlerin konserve/paketli ürüne ya da sıcak yemeğe d n st r lmesine başlandığı belirtilerek, bu projenin dünyaya tanıtılması ve ülkemizde yaygınlaştırılması talep edilmiştir. Bu kapsamda 25-26 Haziran 2021 tarihleri arasında Diyarbakır ili Kayapınar ilçesinde bir yerinde inceleme gerçekleştirilmiştir.

Komisyonumuza iletilen bu talep hakkında ilgili bakanlık ve kurum temsilcilerinden bilgi alınması suretiyle talebin ayrıntılı bir Şekilde değerlendirilebilmesi, sosyal kooperatifçiliğin yaygınlaştırılması, tarımsal destek sağlanması ve Sıfır Atık Projesi kapsamında incelenmesi ve idari yönden alınabilecek tedbirlerin belirlenmesi için konu hakkında bir alt komisyon kurulması gerekli görülmüştür.

Ayrıca, alt komisyon çalışmaları yürütülürken kurumlardan bilgi ve belge almak, idari denetimin yapılmasını istemek, bilirkişi görevlendirmek ve yerinde inceleme yapmak gibi 3071 sayılı Kanun'un 8'inci maddesinde sayılan yetkilerin Komisyon adına kullanılmasına ihtiyaç duyulmaktadır.

BAŞKAN MİHRİMAH BELMA SATIR –  nergeyi kabul edenler... Kabul etmeyenler...  nergemiz kabul edilmiştir.

Değerli milletvekillerim, Şimdi  yeleri belirlememiz gerekiyor.

Biz Őoyle d Őt nd k: AK PARTİ için, o gün ziyarette bulunan Bolu Milletvekilimiz Sayın Arzu Aydın, Kayseri Milletvekilimiz Sayın İsmail Tamer, Kilis Milletvekilimiz Sayın Ahmet Salih Dal.

Şimdi 1 Cumhuriyet Halk Partisi milletvekili olması lazım. Sayın Vekilim, siz oradaydınız, takip de ettiniz, sizi yazalım mı, uygun mudur?

ÖZCAN PURÇU (İzmir) – Uygun.

BAŞKAN MİHRİMAH BELMA SATIR – İzmir Milletvekili  zcan Purçu, Cumhuriyet Halk Partisi.

HDP'den 1 Milletvekili, H da Hanım...

H DA KAYA (İstanbul) – Ben yer almayacağım.

BAŞKAN MİHRİMAH BELMA SATIR – Yer almayacaksınız, peki.

O zaman İYİ Partiyi mi yazalım, H da Hanım olmak istemiyor?

BEHİÇ ÇELİK (Mersin) – Ben alt komisyona girmeyeceğim Başkanım.

BAŞKAN MİHRİMAH BELMA SATIR – Olur.

MHP'yi yazalım. MHP'den Afyonkarahisar Milletvekili Mehmet Taytak.

İsimleri tekrar okutuyorum:

YASAMA UZMANI AKİF CELAL KOCAOĞLU – Alt komisyon  yeleri:

Arzu Aydın Bolu

İsmail Tamer Kayseri

Ahmet Salih Dal Kilis

Özcan Purçu İzmir

Mehmet Taytak Afyonkarahisar

BAŞKAN MİHRİMAH BELMA SATIR – Komisyona giren arkadaşlarımıza, değerli milletvekillerimize kolaylıklar diliyorum. İlk fırsatta toplantılarını yapıp başkan ve ekibini seçecekler. Bizim Meclis kapalıyken çalışma kararımız var. Meclis tatildeyken yerinde inceleme, toplantı vesaire her tür çalışmayı yapabilirsiniz.

Başarılar diliyoruz, biz de takipçisi olacağız inşallah.

Şimdi, gündemimiz 2'nci maddesine geçiyoruz.

II.- İHTİSAS KOMİSYONLARI

A)GÖRÜŞMELER

2.- Afyonkarahisar Milletvekili Burcu Köksal ve İstanbul Milletvekili Mustafa Yeneroğlu'nun, 24/6/2021 tarihli ve 9341 sayılı Başkanlık Divanı Kararı'na süresi içerisinde TBMM İçtüzüğü'nün 116'ncı maddesi kapsamında yaptıkları itiraza ilişkin görüşmeler

BAŞKAN MİHRİMAH BELMA SATIR – Değerli milletvekillerim, bizim Başkanlık Divanı kararlarından bir tanesine iki sayın milletvekilimiz itiraz etti. Bunlar size gönderdiğimiz çağrı belgelerinde de var. Isparta'yla ilgili bir karar, çok iyi çalışılmış bir karar ama değerli milletvekillerimiz itiraz etmeyi uygun görmüşler. Bunlardan birisi Afyonkarahisar Milletvekilimiz Burcu Hanım ve İstanbul Milletvekili Sayın Mustafa Yeneroğlu.

Şimdi, bu konuda önce kararımızla ilgili uzman arkadaşımıza söz verelim, kararımız nedir, biz neye karar vermişiz, bize gelen dilekçe nedir, onu bir anlatsın. Ondan sonra da itiraz eden değerli milletvekilimize söz vereceğim. Bu arada, bu konuyla ilgili Komisyonumuzu teşrif eden bürokratlarımız var ve dilekçe sahibi var diye biliyorum.

Kayıtlara geçmesi açısından, dilekçe sahibi burada mı?

YASAMA UZMAMI AKİF CELAL KOCAOĞLU – Yok Başkanım.

BAŞKAN MİHRİMAH BELMA SATIR – Yok.

SÜTÇÜLER YEŞİLYURT KÖYÜ TEMSİLCİSİ AHMET KOÇASLAN – Dilekçe sahibini temsilen geldik de köy muhtarı olarak.

BAŞKAN MİHRİMAH BELMA SATIR – Tamam.

SÜTÇÜLER YEŞİLYURT KÖYÜ MUHTARI HASAN KOÇASLAN – Şimdi, o dilekçe değil de ben burada apar topar iki sayfa dilekçe hazırladım. Söz verilirse konuşurum.

BAŞKAN MİHRİMAH BELMA SATIR – Bir dakika.

Bize dilekçeyi veren kişiye tebligat yapıldı ama kendisi burada hazır değil. Siz oranın muhtarisiniz...

SÜTÇÜLER YEŞİLYURT KÖYÜ MUHTARI HASAN KOÇASLAN – Biz başka köyün muhtarıyız.

BAŞKAN MİHRİMAH BELMA SATIR – Başka köyün muhtarisiniz. Peki, biz size bir davetiye çıkarmadık ama kendiniz haberdar oldunuz ve geldiniz anladığımız kadarıyla.

SÜTÇÜLER YEŞİLYURT KÖYÜ MUHTARI HASAN KOÇASLAN – Evet. Bu mermerden biz çok yandık.

BAŞKAN MİHRİMAH BELMA SATIR – Tamam, peki. Hoş geldiniz.

Şöyle yapalım: Biz heyetimizdeki arkadaşlarımızı dinleyelim, size de sonra kısa bir söz verelim. Normalde siz bizim toplantımıza davetli değilsiniz ama buraya kadar geldiğiniz için sizi dinleyelim.

SÜTÇÜLER YEŞİLYURT KÖYÜ MUHTARI HASAN KOÇASLAN – Teşekkür ederim.

BAŞKAN MİHRİMAH BELMA SATIR – Bu konuyla ilgili gelen bürokrat arkadaşlarımız da kayıtlara geçmesi adına kendilerini kısaca tanıtır mı, Isparta’yla ilgili.

(Komisyona gelen Çevre ve Şehircilik Bakanlığı ÇED İzin ve Denetim Genel Müdür Yardımcısı Yahya Kesimal, Isparta Valiliği Çevre ve Şehircilik İl Müdürü Abdullah Borca, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Maden ve Petrol İşleri Genel Müdür Vekili Vedat Yanık kendilerini tanıttılar)

BAŞKAN MİHRİMAH BELMA SATIR – Hoş geldiniz, teşekkür ediyorum.

Bu konuyla ilgili davet ettiğimiz başka misafirimiz yok.

Uzman arkadaşımıza söz verelim, bize bu konuyla ilgili gelen dilekçenin talebi, bizim verdiğimiz karar ve bugünkü o noktayı anlatın lütfen.

YASAMA UZMANI SEZEN CİVELEK TOKGÖZ – Teşekkür ederim Başkanım.

Sayın milletvekillerim, bilindiği üzere, Başkan, Başkan Vekili, Sözcü ve Kâtipten oluşan Komisyon Başkanlık Divanı, İç Tüzük’ün 116’ncı maddesi kapsamında ön inceleme yaparak belli bir konuyu ihtiva etmeyen, yeni bir kanunu veya bir kanun değişikliğini gerektiren, yargı mercilerinin görevine giren konularla ilgili olan veya haklarında bu merciler tarafından verilmiş bir karar bulunan, yetkili idari makamlarca verilen kesin cevap suretini ihtiva etmeyen ya da kanunun dilekçede bulunmasını zorunlu gördüğü şartlardan herhangi birini taşımayan dilekçelerin görüşülemeyeceğini karara bağlamaktadır.

İç Tüzük’ün 116 ve 117’nci maddesi gereğince, Komisyon Başkanlık Divanı bu kararlarını bastırır ve Türkiye Büyük Millet Meclisi üyelerine dağıtır. Dağıtım tarihinden itibaren on beş gün içinde itiraz olunmayan Başkanlık Divanı kararları kesinleşir ve durum dilekçe sahiplerine yazılı olarak bildirilir.

Komisyon Başkanlık Divanının 116’ncı maddenin dışında gördüğü dilekçeler ile aynı madde gereğince karara bağladığı dilekçelerden süresi içinde itiraza uğrayanlar Komisyon Genel Kuruluna sevk edilir. Komisyon Genel Kurulu kendine gönderilen dilekçeleri ilk önce 116’ncı madde hükmü gereğince inceleyerek karar konusu olup olamayacakları hususunu kararlaştırır.

Hasan Demirekin ve 28 kişi tarafından imzalanan 11 Mart 2021 tarihli ve (18104) numaralı dilekçede özetle, Isparta ili Sütçüler ilçesi Kasımlar köyünde açılması gündeme gelen maden ocağı projesinin iptal edilmesi, çevre felaketi boyutuna gelen ilçelerindeki aşırı maden ocağı faaliyetinin sınırlandırılması ve maden ocaklarından kaynaklı çevresel zararların boyutlarının araştırılarak, alınması gereken önlemlerin belirlenip uygulamaya geçirilmesi talep edilmektedir.

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı ile Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığına Komisyonumuzun vereceği karara esas teşkil edebilmesi açısından, talep konusunun incelenmesi ve neticenin bildirilmesi yönünde 12 Mart 2021 tarihinde yazılı iletilmiştir. 29 Mart 2021 tarihli Çevre ve Şehircilik Bakanlığında gelen cevabi yazıda özetle, Kasımlar köyünde Mermer Ocağı Projesi olarak ÇED Yönetmeliği EK-1 Listesi kapsamında Bakanlıkça süreci devam eden ve verilmiş bir karar bulunmadığı, maden ruhsatı verme yetkisinin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Maden ve Petrol İşleri Genel Müdürlüğü uhdesinde olduğu “ÇED Gereklidir” veya “ÇED Gerekli Değildir” kararını verme yetkisinin ise valiliklerde olduğu, konuyla ilgili denetim ve kontrollerin Çevre ve Şehircilik Bakanlığı ile valilikler tarafından yapıldığı, Kasımlar köyünde faaliyet gösteren mermer/taş ocaklarında ani, planlı ve şikâyete bağlı denetimlerin gerçekleştirildiği ifade edilmiştir.

1 Nisan 2021 tarihli Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığından gelen cevabi yazıda özetle, Kasımlar köyünde 6 adet (II-b) grubu arama ruhsat sahası olduğu, ruhsat alanı içerisinde maden işletme faaliyetinde bulunulabilmesi için ilgili kurumlardan ÇED, GSM ve mülkiyet izinlerinin alınmasının zorunlu olduğu, aksi takdirde işletme izni düzenlenmeyip ruhsat süresi sonunda ruhsatın iptal edildiği, söz konusu izinler alınmadan işletme faaliyetinde bulunulduğunun tespit edilmesi durumunda idari para cezası uygulanarak faaliyetlerin durdurulduğu ifade edilmiştir.

Kurumlardan gelen cevapların incelenmesi neticesinde, 3071 sayılı Dilekçe Hakkının Kullanılmasına Dair Kanun ile TBMM İctüzüğü'nün 116'ncı maddesi uyarınca dilekçenin görüşülemeyeceğine karar verilmişti.

Türkiye Büyük Millet Meclisi üyelerine dağıtılan 24 Haziran 2021 tarihli ve 9341 sayılı Başkanlık Divanı Kararı'na Afyonkarahisar Milletvekili Burcu Köksal 1 Temmuz 2021 tarihinde ve İstanbul Milletvekili Mustafa Yeneroğlu 2 Temmuz 2021 tarihinde süresi içerisinde TBMM İctüzüğü'nün 116'ncı maddesi kapsamında itiraz etmişlerdir ve bu sebeple dilekçenin Genel Kurulda görüşölme gereği hasıl olmuştur.

BAŞKAN MİHRİMAH BELMA SATIR – Evet, çok teşekkür ediyorum.

Şimdi, itiraz gerekçelerini dinlemek isteriz; Burcu Hanım, yok, bir mazereti varmış sağlıkla ilgili. Onun için kendisi gelmedi.

Sayın Vekilim, sizin dilekçenizde sadece itiraz ediyorum yazılıydı, detaylar yoktu. Dilekçenizi izah ederseniz.

Buyurun.

MUSTAFA YENEROĞLU (İstanbul) – Evet, çok Değerli Başkanım, saygıdeğer vekillerim, çok kıymetli bürokrat arkadaşlar, değerli uzmanlar; öncelikle, hepinizi saygıyla, muhabbetle selamlıyorum.

Toplantımızın hayırlara vesile olmasını diliyorum.

Tabii, bu konu ben Ispartalı değilim. Bu konu Isparta'dan, oradan arkadaşlar aracılığıyla ulaştırıldı çünkü meselenin sadece müşahas bir konu olmadığını, son yıllarda Isparta'da buna benzer ciddi manada maden ocakları için ruhsat verildiğini ve 300'ün üzerinde arama ruhsatı verildiği için son yıllarda ve 40'ın üzerinde de aktif mermer ocağı olduğu gerekçesiyle "Lütfen, bu konunun üzerinde durun." diye ifade ettiler. Ben de bunun üzerine itirazda bulundum. İtirazda bulunurken tabii şunu dikkate aldım: Dilekçenin detaylarını, vesaire okudum, yani orada Hasan Demirekin Bey'in dilekçesinin detaylarını okudum ve kararı okudum. Kararda da doğrusu kendim de kararın ikna edici bir biçimde Dilekçe Komisyonu tarafından verildiğine dair kanaat edinmediğim için, bu meselenin zaten esasta itiraz yapılabilmesi için esasta da itirazla ilgili de verilerin -donelerin- olması gerektiği düşünölesiyle de bunun daha fazla araştırılması gerektiği düşünölesiyle bu itirazımı yaptım.

Müsaadenizle, kısaca, esasla ilgili birkaç hususa değinmek istiyorum. Akabinde de usulle ilgili de bir iki hususa değindikten sonra da meseleyi hülasa etmiş olacağım diye düşünüyorum.

Şimdi, şikâyete konu yöre, nitelikli orman varlığının bulunduğu, doğal güzellikleriyle ön plana çıkan, köylerin de orman köyü statüsünde, niteliğinde olduğu bir yer. Son on yıllık süreç içerisinde -demin de belirttiğim gibi- söz konusu ilçede 40'ın üzerinde aktif mermer ocağı faaliyetinin bulunduğu ve 300'ün üzerinde de arama ruhsatı verildiği yine müşterilerce iddia edilen bir husustur. Belirttiğim gibi ben gidip de yörede bunun incelemesinin yapmadım.

Yine, müştekiler maden ocağı faaliyetleriyle bölgedeki korunması gereken nitelikteki orman varlığının tahrip olduğunu, tarımsal faaliyetlerinin önemli ölçüde sınırlandığı ve zarar gördüğünü, gürültü ve toza maruz kaldıklarını, madencilerin izin verilen alanların dışında taşıma yaptıklarını, atıklarını gelişigüzel bıraktıklarını, köylerin meralarının tahrip olduğunu, köy yollarının bozulduğunu, örneğin son üç yılda 3 kere oraya asfalt döküldüğünü fakat buna rağmen yine aynı durumun söz konusu olduğunu, devam ettiğini, meyve ve sebze bahçeleriyle, endemik bitki türlerinin tahrip olduğunu iddia etmekte. Bununla ilgili bugün, tabii, yine yakın komşu köyümüzden gelen muhtarın da herhâlde üzerinde duracağı husus, orada yine bir de heyelan da olmuş, orada bazı yerlerle ilgili kaymakam oraların boşaltılmasıyla ilgili karar vermiş. Yani bu anlattıklarımın çok daha ötesinde gerçekten üzerinde durulup araştırılması gereken bir husus olduğu çok net olarak ortaya çıkıyor.

Yine, aynı şekilde, bölgede susuzlukla mücadele ediliyor. Su kaynaklarının bulunduğu yerlere arama izni veriliyor. Bu arama izni neticesinde de Suluçayır mevkinde 22 köyün içme su kaynaklarının, su gözlerinin olduğu bölgeye işletme ruhsatı verildiği için, ağaçların damgalanması, kesilmeye başlanacağı, içme su kaynaklarının zarar görmesi durumunda da bu 22 köyün aynı zamanda su sıkıntısı çekeceği, aynı şekilde iddia edilmektedir.

Yine, bölgede, tabii, en önemli husus, oraya baktım esasla ilgili ÇED incelemesine tabi tutulmamış. Bunun ötesinde müştekiler ÇED inceleme sürecinden kurtulmak için madencilerin küçük ölçekli işletme izni için talepte bulduklarını ve sonra alan ve işletme genişletilmesine genelde gittiklerini iddia etmektedirler. Bu da önemli bir husus. Doğal sit niteliğindeki orman alanlarının bulunduğu söz konusu coğrafyadan ÇED izni olmaksızın valilik izniyle arama ruhsatı verilmesi ilgili bakanlıkların sürece katkı sağlamaması ayrıca incelenmesi gereken bir durumdur. Mesela, bu toplantıda da Tarım ve Orman Bakanlığının temsilcilerinin de zannedersen olması gerekiyordu çünkü bu konuyla ilgili onların da üzerlerine düşen birçok sorumluluk olduğu kanaatindeyim.

Ayrıca, maden ocaklarının denetlenmediği alan aşımı yaptıkları, orman varlığına zarar verildiği 2020 Sayıştay raporlarına da zaten yansımıştır. Netice itibarıyla usule girmeden Anayasa gereği, yine 3071 sayılı Dilekçe Hakkının Kullanılmasına Dair Kanun gereği durumun dilekçede bir eksiklik olmamasına rağmen yani İç Tüzük'ün 116'ncı ve 107'nci maddelerine göre usule ilişkin hiçbir eksikliği bulunmamasına rağmen dilekçeye ilişkin idarenin genel açıklamalarıyla yetinilerek esasa ilişkin inceleme ve değerlendirme yapılmadan cevap verildiği, dolayısıyla bu şekliyle dilekçenin reddedildiği, bunun sağlıksız olduğu düşüncesiyle ve beni ikna etmediği gerekçesiyle zaten bu itirazımı yapıyorum. İddiaların söz konusu yani idarelerin söz konusu iddialara ilişkin cevapları gerçekten son derece yetersizdir çünkü çok detaylı veriler ortada var. Cevaplar genel mevzuat bilgisini içermenin ötesine geçmemektedir. Bugüne değin vatandaşın dilekçelerine de tatmin edici bir cevap verilmedi çünkü bana birçok şeyi de gönderdiler. Başka bölgelerden de benzer sorunlar gelmiş. Bunların hiçbirisine gerçekten nitelikli, esasa ilişkin duyarlı bir cevap verildiğini ben de bizzat o dilekçeleri inceleyerek müşahade ettim. Bu sebepten dolayı iddiaların araştırılmasına ilişkin, yörede somut bir inceleme ve değerlendirmenin mutlaka yapılması gerektiği kanaatindeyim. Bu çerçevede de Dilekçe Komisyonunun söz konusu iddiaların sübuta erdirilmesi bağlamında teftiş birimleri aracılığıyla idari denetim yaptırılması, özellikle Orman ve Çevre Bakanlığı uzmanları üzerinden bağımsız bilirkişi tayini ve oluşturulacak küçük bir heyetle yerinde inceleme gibi 3071 sayılı Kanun'un 8'inci maddesinde belirtilen yetkilerini kullanmasının ve tarafsız bir biçimde bu incelemenin gerçekleştirilmesinin zorunlu olduğu kanaatindeyim.

Yine, Sayıştay Kanunu'nun 45'inci maddesi gereğince Sayıştay Başkanlığından Komisyonca özel denetim istenilmesi ve öncelikle başvurulması gereken bir yol olduğu kanaatindeyim.

Arz ederim.

BAŞKAN MİHRİMAH BELMA SATIR – Evet, çok teşekkür ediyorum.

Güzel hazırlanmışsınız. Şimdi, birtakım iddialar var, bize gelen evraklar kamunun bize gönderdiği cevaplardır. Onlar iyi çalışılmış, bilgiye, belgeye ve incelemeye dayanan belgelerdir. Dolayısıyla bizim onları dikkate alarak karar vermemizden daha doğal bir şey olamaz ama tabii ki sizin itirazınız ve Değerli Vekilimiz Burcu Hanım'ın itirazı da bizim için değerlidir. Sizin birtakım iddialarınız var, onlar iddia. Ya sizin söylediğiniz gibi yerelden gelen bilgiler veya medyada gördüğünüz bilgiler ama bunların hepsi de bir iddia. Doğru mu değil mi bunlar bu araştırmanın neticesinde ortaya çıkacaktır. Ben alakanız için tekrar teşekkür ediyorum.

Muhtar Bey'i öne alalım, Muhtar Bey veya oradan gelen arkadaşımız iki cümle sizi dinleyelim. Sonra bürokratlarımızı dinleyelim.

Kayıt olması açısından ön tarafta bir yere gelip isminizi ve geldiğiniz bölgeyi söyleyin lütfen.

SÜTÇÜLER YEŞİLYURT KÖYÜ MUHTARI HASAN KOÇASLAN – Ben Isparta ili Sütçüler ilçesi Yeşilyurt köyü Muhtarı Hasan Koçaslan.

BAŞKAN MİHRİMAH BELMA SATIR – Hoş geldiniz.

SÜTÇÜLER YEŞİLYURT KÖYÜ MUHTARI HASAN KOÇASLAN – Ben ilkokul mezunuyum, 59 yaşındayım. Hatalarım olursa affola. Köyümün ve milletimin selamlarını iletirim herkese.

BAŞKAN MİHRİMAH BELMA SATIR – Estağfurullah. Burası milletin evi, sizi burada ağırlamaktan da çok memnunuz ayrıca.

SÜTÇÜLER YEŞİLYURT KÖYÜ MUHTARI HASAN KOÇASLAN – Şimdi, köyümde 13 tane açılmış mermer ocağı var, 7 tanesi çalışır, 6 tanesi çalışmıyor yani faaliyetini durduruyor, iki senede bir ruhsat düşmesin diye bir çalışır gibi görünüyorlar, kayboluyorlar ve Sütçüler'in tamamında 40'ın üzerinde açılmış ocak var, 25 tanesi aktif çalışır vaziyette.

Şimdi, benim köyüme gelince, bu 13 ocaktan Karmersan Şirketi diye bir ocak var, bizim mahallenin tam üzerine geliyor. Bu şirket hafriyatı bizim mahallenin üzerine ata ata ata dağlar dayanmaz oldu. Hatta 2 sayfa o konuda yazı hazırladım, bakabilirsiniz ve bizim köyün, mahallenin üzerine hafif bir kayma oldu, hemen “Burada heyelan var.” dediler. Bize boşaltın kararı çıkardılar ve biz çıktık, 350 tane çevik kuvvet geldi, çıkartıldık. Köyde 8-10 ev çıkmadı, çıkartılmadı yani az, biraz uzakta. Sonra o çıkanlar geri geldi. Şimdi, evdeyiz ama burada AFAD bir çalışma yaptırdı, 9 tane sondaj kuyusu açtırdı, 40'ar metre derinde 30'ar metre ve kuyularda da kendim bizzat başında durdum, kaya çıktı. Bu önlem alınmaması mümkün değil yani önlem alınacak burada. Jeoloji mühendisine sordum, o gelen yetkili mühendise. Mühendis “Ağabey, burada önlem alınır ama isterlerse alınır.” dedi ve ben burada önlem alınmasını istiyorum mahallemizin kurtulması adına.

BAŞKAN MİHRİMAH BELMA SATIR – Tamam, peki, çok teşekkür ediyoruz.

Bu Hasan Demirekin'in verdiği dilekçede sizin de imzanız var mı?

SÜTÇÜLER YEŞİLYURT KÖYÜ MUHTARI HASAN KOÇASLAN – Ben ona imza atmadım da dün haberim oldu, “Tamam, onaylarım.” dedim ve öyle bir söz verdim.

BAŞKAN MİHRİMAH BELMA SATIR – Tamam, kayıtlara geçsin, onun için sordum, peki.

SÜTÇÜLER YEŞİLYURT KÖYÜ MUHTARI HASAN KOÇASLAN – Şimdi, su kaynakları da gerçekten... Benim mahallenin biri 30 haneli; içme suyuna o mermer ocağından dolayı foseptik suyunun karıştığı söyleniyor ve Şeyhler köyünün tamamı o sudan alıyor.

BAŞKAN MİHRİMAH BELMA SATIR – Peki, çok teşekkür ediyoruz.

SÜTÇÜLER YEŞİLYURT KÖYÜ MUHTARI HASAN KOÇASLAN – Daha sorunlarımız bitmez yani dolu, yazmakla bitmez yani sorunlarımız gerçekten çok büyük.

BAŞKAN MİHRİMAH BELMA SATIR – Teşekkür ediyoruz. Isparta’ya selamlarımızı götürün.

SÜTÇÜLER YEŞİLYURT KÖYÜ MUHTARI HASAN KOÇASLAN – Sağ olun.

BAŞKAN MİHRİMAH BELMA SATIR – Şimdi, konuyla ilgili buraya kadar gelen bürokratlarımızı dinleyelim. Tabii ki bu konuşmalar ışığında, sayın vekilimizin iddiaları ışığında söyleyebilirsiniz, daha sonra yazılı da gönderebilirsiniz.

MUSTAFA YENEROĞLU (İstanbul) – Başkanım, affınıza sığınarak bir şey söylemek istiyorum.

BAŞKAN MİHRİMAH BELMA SATIR – Buyurun.

MUSTAFA YENEROĞLU (İstanbul) – Şimdi, “iddia” derken, hani, böyle çok da uzaktan alınmış şeyler değil. Bana, inanım, onlarca fotoğraf gösterdiler.

BAŞKAN MİHRİMAH BELMA SATIR – Doğrudur, ben bir şey demedim ama neticede de bir iddia.

MUSTAFA YENEROĞLU (İstanbul) – Yani, orası cennet gibi bir yer.

BAŞKAN MİHRİMAH BELMA SATIR – Doğrudur. Sayın Vekilim, iddiadır ama.

MUSTAFA YENEROĞLU (İstanbul) – Hayır, eyvallah ama yani, şimdi, bu iddialar çok somut verilere dayanan iddialar.

BAŞKAN MİHRİMAH BELMA SATIR – Doğrudur.

MUSTAFA YENEROĞLU (İstanbul) – Onun için zaten “incelenmesi” diyoruz, yoksa verileri dinleyeceğiz elbette ama onunla yetineceksek...

BAŞKAN MİHRİMAH BELMA SATIR – Sayın Vekilim, sizi değerli bulduğumuz için, iddianızı da değerli bulduğumuz için Isparta’dan, Bakanlıktan birçok bürokrat arkadaşımızı buraya davet ettik ve toplantı gündemimizin önemli bir maddesidir. İddianızı değerli bulduğumuz için çalışıyoruz ama neticede bir iddia.

MUSTAFA YENEROĞLU (İstanbul) – Eyvallah.

BAŞKAN MİHRİMAH BELMA SATIR – Tamam mı? Peki, teşekkür ediyorum.

Şimdi, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı İl Müdürü Abdullah Borca...

BEHİÇ ÇELİK (Mersin) – Sayın Başkanım, ben önce bir söz talep ediyorum.

BAŞKAN MİHRİMAH BELMA SATIR – Olur.

BEHİÇ ÇELİK (Mersin) – Arkadaşlar, bürokratlar ondan sonra konuşsun isterseniz.

BAŞKAN MİHRİMAH BELMA SATIR – Nasıl isterseniz, olur.

BEHİÇ ÇELİK (Mersin) – Veya...

BAŞKAN MİHRİMAH BELMA SATIR – Onları dinleyelim isterseniz, nasıl isterseniz...

BEHİÇ ÇELİK (Mersin) – Tamam, olur, peki.

BAŞKAN MİHRİMAH BELMA SATIR – Çevre ve Şehircilik Bakanlığı İl Müdürümüz Abdullah Borca, hoş geldiniz.

Kısaca -çok uzatmayalım, Genel Kurula da ineceğiz- özetlerseniz...

ISPARTA VALİLİĞİ ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK İL MÜDÜRÜ ABDULLAH BORCA – Sayın Başkanım, sayın milletvekillerim, katılımcılar; hepinizi Isparta adına, kurumum adına saygıyla selamlıyorum.

Söz konusu dilekçe, tabii, doğrudan bize gelmedi, kayıtlarımızda yok; burası üzerinden geldi, öyle bilgilendik. Dilekçeyi böyle, tabii, satır satır ele aldık; 10 başlıkta tek tek baktık. Dilekçe, tabii, genel bir çevre duyarlılığı içermesi açısından çok takdire şayan; genel bir çevre duyarlılığı var. Dilekçe içerisindeki ifadelerin tamamı basında yer alan bilgiler. Tabii, içerisinde elbette biraz daha netleştirilmesi gereken bilgiler var. Bir çevre duyarlılığı dilekçesi. Sadece Isparta'ya özel değil, yani “Isparta” başlığını çıkarıp başka bir ilimizin adını yazarsanız da aynı işte “Bir mermer ocağı şöyle olabilir, böyle etkilenebilir.” denilebilecek bir dilekçe. Yine de bu açıdan baktığımızda, bu dilekçedeki hassasiyetler açısından “millî park” ifadeleri kullanılıyor. Bu millî parklara baktığımızda, Sayın Başkanım, Tota millî parkından bahsediliyor dilekçede, Köprüler havzasından, Köprüçay Kanyonu'ndan bahsediliyor. “Tota millî parkı” diye bir millî parkımız yok. “Tota Dağı” diye bir tepe var; kendi açısından nitelikli, güzel ama bir millî park değil. Millî park olmadığı zaman, tabii, tescilli bir alan olmadığı için ekstra bir koruması yok. “Millî park” açısından baktığımızda, millî park olan alanlarda biz ilgili kuruma, Tarım ve Orman Bakanlığının millî parkla ilgili birimine görüş soruyoruz. Millî park alanı içerisinde zaten bir mermercilik faaliyetine izin verilemiyor. Aynı şey diğer koruma alanları için de geçerli; yine Yazılı Kanyon açısından da söyleyebiliriz.

Buradaki mermer ocağı sayılarıyla ilgili yine basında “300” diye bir ifade kullanıyor ama biraz bunu netleştirelim. Bununla ilgili, Sütçüler ilçesinde 103 tane çalışan faaliyetimiz... Yani “40 ya da...” değil, İl Özel İdareimizden aldığımız buradaki işletme ruhsatı sayısı bugün itibarıyla 103. Isparta genelinde bu sayı 300 değil, işletme ruhsatı 246. Bunlar gerçek, doğru rakamlardır.

BAŞKAN MİHRİMAH BELMA SATIR – Tamam.

MUSTAFA YENEROĞLU (İstanbul) – Şu an itibarıyla mı?

ISPARTA VALİLİĞİ ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK İL MÜDÜRÜ ABDULLAH BORCA – Evet.

MUSTAFA YENEROĞLU (İstanbul) – Ama “Türkiye’de son on yılda” deniliyor zaten.

ISPARTA VALİLİĞİ ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK İL MÜDÜRÜ ABDULLAH BORCA – Şimdi, bu şöyle: Tabii, madencilik faaliyetinde, biliyorsunuz -biraz evvel muhtarımız da söyledi- çalışanı var, açılanı var, kapananı var.

BAŞKAN MİHRİMAH BELMA SATIR – Faaliyetini durduranı var belki.

ISPARTA VALİLİĞİ ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK İL MÜDÜRÜ ABDULLAH BORCA – Faaliyetini durduranı var. Bunu günlük konuşmakta fayda var. Bunlar şu anki, bugünkü... Yarın belki bir tanesi açılabilir, bir tanesi kapanabilir.

BAŞKAN MİHRİMAH BELMA SATIR – Kapatılabilir.

ISPARTA VALİLİĞİ ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK İL MÜDÜRÜ ABDULLAH BORCA – Bu rakamla ilgili onu söyleyelim.

Bu süreç açısından çok kısa şöyle bilgilendirelim: Biraz evvel aslında sayın vekilimizin dediği gibi, pek çok taraf var. Yani süreç Enerji Bakanlığının Maden İşlerinden başlıyor, ruhsatlamasından, efendim, sonrasında MAPEG’de başlıyor, Bakanlığımızın ÇED süreciyle devam ediyor, sonrasında ruhsatlandırma... Tabii, ruhsatlandırırken de, Sayın Başkanım, biz hangi alanda çalışılacaksa, orman alanı ise Ormanla gerekli diyalogu kuruyoruz, onların izinlerini alıyoruz; tarımsa Tarımın görüşlerini alıyoruz; DSİ’yse, su kanalıysa ÇED raporunda bunları yer aldırıyoruz. Bütün kurumlar dolayısıyla

sürecin içerisinde. Sadece masa başı yapılan bir iş değil; tüm kurumlar sahaya gidiyorlar, sahada talep edilene göre ÇED raporu ve diğer süreçlerde yer alıyorlar. Tüm kurumların izin ve denetimin içerisinde olduğunu söyleyebiliriz. Bu, tabii, şunu da getiriyor: Elbette Isparta Sütçüler hakikaten özellikli yerlerimiz. Ülkemizin her yeri güzel, orası da ayrı güzel; tabii ki bitki örtüsü, aromatik bitkiler açısından özellik arz ediyor. Biz bununla ilgili de tabii ki Tarım Bakanlığı ve ilgili il müdürlüğünden burayla ilgili görüşlerini alıyoruz, ancak onlar “Uygundur, Toprak Kanunu’na uygundur...” Diğer açıdan bir şerh koymadıkları müddetçe ÇED raporu ona göre devam ediyor veya proje tanıtım...

Burada kısaca şöyle bir fark var: Bizim ÇED Yönetmeliği’nde -Bakanlığımızın yetkilileri daha detaylı bilgi verebilirler- belli bir alana kadar Valilik yetkisinde, Sayın Başkanım, 25 hektara kadar, mermercilik için; daha üzeri proje tanıtım dosyası, ÇED raporu... Valilik yetkisinde olanda da yine biz proje tanıtım dosyası hazırlıyoruz, yine detaylı bir çalışma oluyor. Tüm branşlar açısından sadece bir izin değil; belki 250-300 sayfalık, tüm yönleriyle -korunacak alanlar, orman yönüyle- detaylı bir çalışma. Dolayısıyla, buradaki izin de detaylı bir bilimsel çalışma sonucu üretiliyor Sayın Başkanım.

Denetimle alakalı en azından kendi kurumumuz için şunu çok rahatlıkla söyleyebiliriz; gelirken sordum, Meclisimizde Sıfır Atık uygulaması gördük: Biz 13 tane mermer ocağına sıfır atık belgesi verdik yani sıfır atık için bile gidiyoruz biz.

BAŞKAN MİHRİMAH BELMA SATIR – “Çevreye duyarlı” diyorsunuz.

ISPARTA VALİLİĞİ ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK İL MÜDÜRÜ ABDULLAH BORCA – Yani, gidiyoruz kontrol ediyoruz. Biz defalarca gidiyoruz buraya ama her kurumun, tabii, görev alanı farklı. Biz, efendim, buradaki taahhütler açısından, Çevre Kanunu’na muhalefet açısından bir aşım var mı, bir taahhüt aşımı var mı, uymayan bir konu var mı, bununla ilgili denetimler için mutlaka defalarca gidiyoruz. 2019 yılında sıfır mermer ocağı için 114 denetim, 2020 yılında 75 denetim, şu anda yine 50’nin üzerinde denetim yaptık, tekrar devam edecek. Değişik sebeplerle gidiyoruz, her seferinde çevreyle ilgili konularla kendilerini kontrol ediyoruz; kontrolsüz bir durumdan söz edemeyiz.

Şikâyete benzer konular, genel duyarlılığı içeren dilekçeler bize de geliyor ama bize gelmiş olsaydı inanın en ufak bir... Diyelim ki bir tane uygulamanız oldu, bir yağ tenekesinden yağ sızmış; bunun için gittik Sütçüler’e, efendime söyleyeyim, orada tespitini yaptık, idari yaptırımını uyguladık. Hani, bize ulaşan konuları, biz her dilekçeyi... Eğer bu dilekçe de bizlere gelmiş olsaydı, “Kasımlar da şöyle” denmiş olsaydı biz de giderdik.

Bu Kasımlar’la ilgili de şunu söyleyelim, dilekçe sahibinin yaklaşımı: Kasımlar köyünde 1.750 metre mesafede tek işletme var -dilekçe sahibi için söylüyorum- 2011’den beri çalışıyor; bunun dışında şu anda çalışan bir ocak yok, çalışan faal bir ocak yok.

Son olarak, sözlerimi şöyle tamamlayayım: Hani, genel olarak, tabii, vatandaşlarımızın, mermer ocaklarıyla ilgili endişelerinde 1’inci hareket noktası görsel bir kaygıdan kaynaklanıyor. Ülkemizde yaklaşık 21 ilimizde mermer faaliyeti yapılıyor, madencilik faaliyeti yapılıyor. Mermercilik faaliyeti Isparta’da en fazla değil, biz belki ilk 5’te değiliz, diğer illerimizde daha fazla. Hepsinde göreceğimiz manzara şudur: Açık işletme olduğu için yol kenarından geçerken, tabii, bir doğal yapının, bir rölyefin etkilenmesini görebiliriz; bu, tabii, ister istemez bu endüstrinin çalışma şekli. Bu dilekçede de hani başlangıç noktası böyle: Bu tür görüntülerden rahatsız olmak. Tabii, bu da bu endüstrinin çalışma şekli Sayın Başkanım.

Genel olarak bahsedeceğim bunlar.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN MİHRİMAH BELMA SATIR – Çok teşekkür ediyoruz.

Tabii, biz Dilekçe Komisyonu olarak vatandaşın bizi muhatap almasından ve böyle bir konuda dilekçe vermesinden memnunuz ama size de verilip sizinle yerelde de çalışılmış olabilirdi ama herhâlde burada usulü bilen birileri yönlendirmiş, bize müracaat etmiş; bu da güzel bir şey, biz bundan memnunuz.

Şimdi Çevre ve Şehircilik Bakanlığından da dinleyelim. Çevresel Etki Değerlendirmesi, İzin ve Denetim Genel Müdürlüğünden Genel Müdür Yardımcımız Sayın Yahya Kesimal, buyurun efendim.

ÇEVRESEL ETKİ DEĞERLENDİRMESİ, İZİN VE DENETİM GENEL MÜDÜR YARDIMCISI YAHYA KESİMAL – Sayın Başkanım, kıymetli katılımcılar; ben de sizleri saygıyla selamlıyorum.

Tabii, gerek uzman arkadaşımızın gerek İl Müdürlüğümüzün bu açıklamalarına ilave olarak benim söylemek istediğim şey şu: Çevresel etki değerlendirmesi 1993 yılında Türkiye’de hayata geçmiş, birçok kereler mevzuatta değişiklikler yapılmış. Bu, madencilik faaliyetleriyle de alakalı esasında, burada benim ilave olarak sizlere katkı sunacağım konu, 2014 yılına kadar yıllık 5.000 metreküp/yıl yıllık ve 10 hektara kadar olan maden ocaklarına “ÇED Gerekli Değildir” yani “ÇED’den muaftır” kararı verilmiş ama biz 2014 yılından sonra bunu da ÇED sürecine dâhil ettik; Isparta’daki bazı taş ocakları veya mermer ocakları sanıyorum 2014 öncesi olabilir. Bu anlamda, ÇED’den muaf olan bu ocaklarımıza il müdürlüğümüz tarafından çok yakın bir denetimin yapılabilmesi... Ama diğer konuda sizlere şunu söyleyeyim: Ben de bir çevre mühendisiyim, bu dilekçe konusunu Türkiye’nin her tarafı için söyleyebilirsiniz. Ben kendim Rizeliyim, bir Rizeli olarak ÇED konusunu, çevre yönetimi konusunu konuşurken sıkıntı yaşıyorum. Siz doğanın herhangi bir yerine el attığınız zaman, hiçbir şey yapmasanız, insan olarak yoğunlukla gitseniz dahi bıraktığınız izinizin doğada bir karşılığı var yani siz eğer maden ocağı işletiyorsanız maden ocağının görsel kirliliğini, maden ocağının çıkaracağı tozumu; floraya, faunaya, hava emisyonlarına vereceği ölçülemeyecek zararları olduğunu çok rahatlıkla söyleyebilirsiniz. Zaten “çevresel etki değerlendirmesi” demek, doğaya verilen zararın minimize edilmesi yani sonuçta biz doğaya bu zararı vereceğiz ama hani belli bir standarda kadar vermemizin gerekli olduğu...

Yine, burada, şunu katkı olarak söyleyeyim: Herhangi bir alanın hava emisyonu veya diğer atık kirliliği açısından bir kaldırma kapasitesi vardır. Bu bir körfezdir, sizin orada 3 tane atık su arıtma tesisinden fazla atık su arıtma tesisiniz olursa, atık suyunuzu arıtsanız da o alan, o suyu artık kaldıramaz; şu an Marmara’daki durum. Bu, hava emisyonunda da öyle; eğer siz, bir yerde 10 tane, 8 tane taş ocağı kaldırma kapasitesi varken 12, 13, 15 olduğu zaman oradaki tozumanın bütün doğaya ve insan hayatına çok ciddi bir etkisi olur. İşte, Aydın’daki jeotermal santrallerden çıkan hidrojen sülfürün yıllarca oradaki yaşama çok ciddi bir etkisi var; koku problemi var ortada. Kurduğunuz her işletmenin doğada bir karşılığı var ama ben şunu söyleyebilirim size: Bizim çevresel etki değerlendirmesi yönetmeliklerinin, kanunlarının şu anda Avrupa standartlarına göre mevzuat anlamında hiçbir eksiği yok ama takdir edersiniz ki sizin bir ilden dağ başındaki bir işletmeye gitmeniz, gelmeniz her gün olmaz; bu, haftada bir, ayda bir, yılda bir... Yani burada, tabii, Maden İşleri Genel Müdürlüğümüzün de sanayicimizin de doğada iş yaparken en az bizler kadar ihtimamla bu işi yapmaları gerekiyor diye düşünüyorum.

Çok teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MİHRİMAH BELMA SATIR – Çok teşekkür ediyoruz bilgileriniz için. İnşallah, bununla ilgili çalışmayı isteyeceğiz sizden de.

Sayın Vekilim, buyurun.

MUSTAFA YENEROĞLU (İstanbul) – Benim de sorularım olacak.

BAŞKAN MİHRİMAH BELMA SATIR – Bir saniye Sayın Vekilim, çok özür dilerim.

Enerji Bakanlığından gelen bir bürokratımız var, onu da dinleyelim.

Vedat Yanık, Maden ve Petrol İşleri Genel Müdürlüğü.

Sizi de dinleyin efendim, buyurun.

MADEN VE PETROL İŞLERİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI VEDAT YANIK – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Ben, Maden İşleri Genel Müdürlüğü adına Komisyonunuza katılmış bulunmaktayım.

Şimdi, bu, Hasan Demirekin’in bize 4/11/2020 tarihinde verdiği bir dilekçe var, CİMER üzerinden bize bir dilekçe vermiş. “Isparta ili Sütçüler ilçesi Kasımlar köyünde, köy yerleşik alanına bitişik bölgede karot yöntemiyle maden -parantez içinde- mermer örnekleri alındığı ve arama yapıldığı bilgisini öğrenmiş bulunmaktayım. Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Maden İşleri Genel Müdürlüğü tarafından, Isparta Sütçüler ilçesine bağlı Kasımlar köyü sınırları içerisinde maden arama ruhsatı verilip verilmediğı, eğer verilmişse 4982 sayılı Bilgi Edinme Kanunu çerçevesinde ruhsat ya da ruhsatların hangi sahalarda olduğu hakkında bilgi verilmesini saygılarımla arz ederim.” demiş dilekçesinde. Biz de 24/11/2020 tarihinde kendisine bir cevap vermişiz, bu cevapta... Bizden talepte bulunduğu konu şu: Burada bir faaliyet var, arama faaliyeti; bu faaliyeti hangi firma yapıyor ve hangi sahada yapıyor, böyle bir ruhsat vermiş misiniz? Biz de kendisine, başvurusunu incelemiş olduğumuzu, Isparta ili Sütçüler ilçesi Kasımlar köyü sınırları dâhilinde ve CTM Mermer İç ve Dış Ticaret Limited Şirketi uhdesinde bulunan sicil numaralı, 2b grubu bir arama ruhsatı verdiğimizizi -25/7/2019 tarihinde- ve bu arama ruhsatının da 25/7/2021 tarihine kadar yürürlükte olduğunu ve arama faaliyetlerinde bulunduğunu belirtmişiz kendisine. Herhâlde, bu cevaptan sonra sizin Komisyonunuza tekrar daha kapsamlı bir dilekçe vermiş, alanı genişletmiş yani belki bu cevap tatmin etmemiştir onu ama bizim ruhsatla ilgili tek bir cevabımız var kendisine; bunu Komisyonunuzun takdirine sunmak istiyorum.

İkincisi, biz, 3213 sayılı Maden Kanunu kapsamında arama ruhsatını öncelikle veriyoruz ve bizim verdiğimiz arama ruhsatları şartlıdır yani arazide bir maden bulduktan sonra işletmeye geçebilmesi için bizim işletme izni vermemiz gerekiyor, bu izni de biz ancak -az önce Sayın Müdürlüğümün de belirttiğı gibi- bu saha ÇED kapsamındaysa ÇED izni; arazinin mülkiyetiyle ilgili bir mülkiyet, özel mülkiyet söz konusuysa veya orman arazisi veya tarım arazisiyse ilgili kurumlardan izinlerini alıp bize getirdikten sonra işletme izni veriyoruz. Sayın Müdürüm de şunu belirtti: Bütün kurumlar bu sürecin içerisinde, biz sadece ruhsatı veren kişiyiz. O sahaya ilgili izinleri alıp bize getirildiğı zaman ondan sonra orada madencilik faaliyetleri yapmasına biz izin veriyoruz. İzinleri getiremediğı zaman o ruhsat bizim tarafımızdan süresi bittiğı için iptal ediliyor.

Arz ederim.

BAŞKAN MİHRİMAH BELMA SATIR – Çok teşekkür ediyoruz. Çalışmamızda sizi tekrar rahatsız edebiliriz.

Şimdi, Sayın Vekilim, buyurun.

Sizin Isparta Valiliğiniz vardı değil mi, yanlış mı hatırlıyorum?

BEHİÇ ÇELİK (Mersin) – Hayır, yok.

BAŞKAN MİHRİMAH BELMA SATIR – Pardon.

BEHİÇ ÇELİK (Mersin) – Yok ama Isparta’yı çok iyi biliyorum.

BAŞKAN MİHRİMAH BELMA SATIR – Tamam, buyurunuz.

BEHİÇ ÇELİK (Mersin) – Sayın Başkanım, değerli üyeler, değerli milletvekilleri, sayın bürokratlar; öncelikle hepinize sevgiler saygılar sunuyorum.

Şimdi, görüldüğü üzere, bize gönderdiğiniz yazıda Sayın Hasan Demirekin'in söz konusu dilekçesinin adı geçiyor ama dilekçenin içeriği konmamış; Hasan Demirekin'in dilekçesinin içeriği yok bu yazıda. Onun için biraz önce benim elime geçti, şimdi okudum hemen hızlıca, onu ifade edeyim. Diğer taraftan, bir karmaşıklık var devlet yönetiminde; şimdi, Maden Kanunu'nu uygulayan birimler var, Bakanlık var, onun dışında, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı var, taşrada valilik var. Valilikler de iki türlü: Biri, büyükşehirin olduğu valilikler, ayrı bir fonksiyon yürütüyorlar; büyükşehir olmayan illerde özel idareler var, il genel meclisi var, encümen var. Şimdi, burada, söz konusu sorunla ilgili... Tabii, ben de valilik yaptığım için bunların işleyişini biliyorum ama mevzuatta inanılmaz değişiklikler oldu son on-on beş yılda; o sebeple, şu anda bir karışıklığın da olduğunu ifade etmek istiyorum. Burada bir toparlanma yapılması lazım; bunlar aslında, yasa düzenlemeleriyle de olabileceği gibi Enerji Bakanlığının da bu konuda iyi bir çalışma yaparak ve genelgeler çıkararak vatandaş lehine iyileştirmeler yapabileceğine inanıyorum; özellikle bunu belirteyim.

Diğer taraftan, mesela, maden çıkarılabilecek olan bir alanın kapasitesinin ne olduğunu ve bu kapasitenin üzerinde ruhsatlandırma yapılmaması gerektiği yönünde valilikler uyarıldığında, valilikler orada, zaten bu konuda ruhsatlandırma yapmaz veya sizin vereceğiniz -belli konularda siz doğrudan veriyorsunuz- Enerji Bakanlığımı kastediyorum, onların Maden Dairesinin vereceği ruhsatların mahiyeti de daha farklıdır. Dolayısıyla, burada, vatandaş lehine çözüm bulmak her zaman mümkündür ama bir taraftan biz, bir mermer ocağı açmayacak mıyız, bir maden arama ruhsatı vermeyecek miyiz, sonra işletme ruhsatı vermeyecek miyiz? Elbette ülkemizin ekonomisi açısından, istihdam yaratma açısından bunlar olacaktır ama bunların çevresel etkisinin mahzurlarının en aza indirilmesini de gözetmek zorundayız.

BAŞKAN MİHRİMAH BELMA SATIR – Müdür Bey de, aynı şeyleri söyledi.

BEHİÇ ÇELİK (Mersin) – Burada Hasan Demirekin'in vermiş olduğu dilekçede “aşırı maden ocağı faaliyetinin sınırlanması ve maden ocaklarından kaynaklı çevresel zararların boyutlarının araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenip, uygulamaya geçirilmesi için gereğini” diye bize göndermiş. Bizim, Komisyon olarak vatandaşımızın bu dilekçesinin içeriğine yönelik olumlu katkı yapmamız gerekiyor. Bunun yanında Isparta'nın bu sorunlarıyla ilgili Meclis araştırma önergesi 2 tane var. Mesela, 1 tanesi 31 Ocak 2020'de verilmiş, Isparta Milletvekili Sayın Aylin Cesur veriyor ve verdikten bir yıl sonra heyelan riskiyle Mandallar Mahallesi -burada yazıyor zaten- Sütçüler ilçesine bağlı Yeşilyurt köyü Mandallar Mahallesi boşaltılıyor.

Şimdi, demek ki bu araştırma önergesi idare tarafından...

BAŞKAN MİHRİMAH BELMA SATIR – Soru önergesi.

BEHİÇ ÇELİK (Mersin) – Soru değil.

BAŞKAN MİHRİMAH BELMA SATIR – Soru önergesi.

BEHİÇ ÇELİK (Mersin) – Meclis araştırma önergesi, burada var.

Müsaade edersiniz, ben şunu -bir veya iki dakika sürer- okumak istiyorum.

BAŞKAN MİHRİMAH BELMA SATIR – Neyi okuyacaksınız, araştırma önergesini mi?

BEHİÇ ÇELİK (Mersin) – Şu içeriği... Araştırma önergesinin tümü değil, o burada.

“Ülkemiz, maden ve yer altı kaynakları açısından zengin bir ülkedir. Ekonomimizin ihtiyaç duyduğu ham maddelerin temini ve ticareti konusunda madencilik stratejik bir öneme sahiptir ancak madencilik faaliyetleri belirli standartlara uygun olmadan ruhsatsız ve denetimsiz şekilde yapıldığında

çevre üzerinde yaşanabilecek olumsuzluklara sebep olmaktadır. Bu sebeple devletlerin madencilik faaliyetleri sürdürülürken hafriyatlar nedeniyle çevreye ve yerleşim yerlerine zarar gelmemesi için gerekli düzenleme ve denetimleri yapması gerekmektedir.

Isparta ilimizin Sütçüler ilçesi başta olmak üzere Isparta'nın diğer bölgelerinde ve Türkiye'de ruhsatsız ve denetimsiz madencilik faaliyetlerinin bölgede yaşayan vatandaşlarımız tarafından dile getirilmesine ve zaman zaman ilgili kurum ve kuruluşlarca tespit edilmesine rağmen yerleşim yerleri, doğa ve çevre üzerinde neden olduğu zararlar devam etmektedir.

Bu zamana kadar denetimsiz ve ruhsatsız madencilik faaliyetleri sebebiyle bozulan yollar, kirlenen su kaynakları, zarar gören tarım ve orman arazileri, yerleşim yerlerinin ve bölge halkının yaşayışını olumsuz yönde etkilemiştir. Bu durumun son örneği Isparta Sütçüler Yeşilyurt Mandallar Mahallesi'nde yaşanan bazı mermer ocaklarının ruhsatsız ve denetimsiz bir şekilde gerçekleştirdiği hafriyat dökümünden kaynaklı heyelan olayıdır.

Sadece Yeşilyurt köyü çevresinde faaliyet gösteren 12 mermer ocağı bulunmaktadır. Bazı mermer ocaklarından çıkarılan hafriyatların denetimsiz, ruhsatsız bir şekilde dökülmesiyle yıllar içinde toprak üzerinde oluşan basınçla toprakta yarılmalarda ve kaymalar, evlerde çatlaklar meydana gelmiştir. 2018'de günde 1-2 santim kayan toprağın günde 16 santim kaymaya başladığı görülmüştür. Vatandaşlarımız durumu 2018'den beri yetkili mercilere bildirirse de önlem alınmamıştır.

Sonuç olarak 25 Ocak 2021'de 121 vatandaşımızın yaşadığı Mandallar Mahallesi için acil boşaltma kararları alınmış 28 ev, 1 fırın ve 1 lojmanın boşaltılması istenmiştir. 31 Ocak 2021 tarihinde Isparta ilinin Sütçüler ilçesindeki mermer ocaklarının ruhsatlarının ve faaliyetlerinin denetimi ve ÇED izinlerine dair soru önergemizde, devlet denetimler konusunda görevini yerine getiremediğinde çevreye, sağlığa, yerleşim yerlerine gelebilecek zararları belirtmiş ve bugün hadiselerin yaşanabileceğine dikkat çekilmişti. Ancak gelinen noktada Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından bu uyarıların dikkate alınmadığı görülmektedir. 26 Ocak 2021 tarihli soru önergemizde de ihmallerin sebepleri Bakanlığa sorulmuştur.

Mandallar Mahallesi'ndeki hadisenin ardından Sütçüler'in diğer köylerinde, Isparta'nın diğer ilçelerinde ve bütün Türkiye'de maden alanlarının bulunduğu bölgelerde oluşabilecek benzer hadiselerin önüne geçilmesi, ruhsat ve denetim konularında ortaya çıkan ihmaller, bunlara bağlı olarak yaşanan çevre sorunlarının tespit edilmesi ve konunun Meclis gündemine taşınarak bütün boyutlarıyla araştırılması ve çözüm yollarının bulunması amacıyla Meclis araştırması açılması..." Aylin Cesur, Isparta Milletvekili, 27 Ocak 2021'de vermiş.

Şimdi, bir de 9 Nisan 2021'de Isparta Milletvekilimiz bir Meclis araştırma önergesi daha vermiş, bunu da dikkatlerinize sunuyorum. Şimdi, bu bölge... Sayın Başkanım, ben o bölgeyi çok iyi biliyorum dememin nedeni şu: Ben gençlik yıllarımda Burdur Bucak Kaymakamlığı yaptım. Dolayısıyla, Sütçüler bölgesine Karacaören Barajı yapıldı, o zaman baraj yoktu orada. Orayı atla geçerek karşı Sütçüler köylerini gezen bir kişiyim ama tabii ki aradan kırk yıl...

BAŞKAN MİHRİMAH BELMA SATIR – Şimdi atlara gerek yok.

BEHİÇ ÇELİK (Mersin) – Efendim?

BAŞKAN MİHRİMAH BELMA SATIR – Yollar yapıldı hem de 5'li, 6'lı yollar yapıldı.

BEHİÇ ÇELİK (Mersin) – Orada yok, orada yok.

BAŞKAN MİHRİMAH BELMA SATIR – Peki, Sayın Vekilim, toparlayalım mı?

BEHİÇ ÇELİK (Mersin) – Rahmetli Sayın Süleyman Demirel'in...

BAŞKAN MİHRİMAH BELMA SATIR – Evet, doğru, Allah rahmet eylesin.

BEHİÇ ÇELİK (Mersin) – Isparta-Antalya doğu bölümüne yaptığı yol geçiyor oradan, o barajın hemen üstünden.

Sütçüler bölgesini biliyorum, inanılmaz güzel kanyonları olan, çok güzel vadileri olan -yörükler koyaklar der- koyakları olanı çok önemli bir bölgedir.

BAŞKAN MİHRİMAH BELMA SATIR – Evet, doğru.

BEHİÇ ÇELİK (Mersin) – Şimdi, orda mesela, dağ kekiği çok endemik bir bitkidir, bunlar bu ocaklar yüzünden mahvediliyor. Onun için belli bir kapasiteye kadar ruhsatlandırılmasının uygun olacağını söylüyorum.

Bir de orada yıllık atları vardır, Sütçüler bölgesinde. O nedenle doğa tahribatı olmadan yani en rantabl şekilde ruhsat verilmesine elbette karşı değiliz.

BAŞKAN MİHRİMAH BELMA SATIR – Evet, doğru.

Sayın Vekilim, katkınız için çok teşekkür ediyoruz.

BEHİÇ ÇELİK (Mersin) – Ben Sayın Aylin Cesur’un Meclis araştırma önergelerine ve soru önergelerine dikkat çekerek, dikkatlerinize sunuyorum ve Sütçülerini korumanızı, koruma yönünde gerek idari ve bürokratik birimler gerekse Meclis olarak elimizden gelenin yapılmasını istiyorum.

Çok teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MİHRİMAH BELMA SATIR – Sayın Vekilim, katkınız için çok teşekkür ediyorum.

Burada, sanayi, istihdam ve çevre duyarlılığının bir arada yürütmesi lazım. Sayın Genel Müdürümüz de çok güzel izah ettiler, en az zararlı çevreyi koruyarak bu gelişmeleri yapmamız lazım.

Şimdi, Sayın Vekilim kararımızın birinci paragrafında dilekçe sahibinin “Talebi yok.” dediniz, talebi yazar. Kararlarımızın ilk bölümlerinde özetleyerek dilekçe sahibinin talebi vardır, belki gözünüzden kaçtı, onu söylemek istiyorum.

Bir sonraki maddemiz çok daha detaylı incelenecek bir madde olduğu için ve Genel Kurul da devam ettiği için Sayın Vekilimize...

MUSTAFA YENEROĞLU (İstanbul) – Sorularım var ama.

BAŞKAN MİHRİMAH BELMA SATIR – Sorularınızı sorun, kayıtlara geçsin. Şimdi onun cevaplarını biz burada vermeyiz, bir önerge var onu konuşacağız ve gündemimize devam edeceğiz. Yani biz burada karar vermeyeceğiz.

BEHİÇ ÇELİK (Mersin) – 4 satırla var ama dilekçenin bütünü ben getirdim.

BAŞKAN MİHRİMAH BELMA SATIR – Ama öyledir.

MUSTAFA YENEROĞLU (İstanbul) – Karar verme işlemi nasıl oluyor, merakımdan soruyorum.

BAŞKAN MİHRİMAH BELMA SATIR – Anlatacağım.

Neyse, önemli değil ama biz bunu muhakkak yazıyoruz. Yani verdiğimiz kararda neye, kimin, hangi talebine ne karar verdiğimiz yazılıdır.

Şimdi, Sayın Vekilim, şöyle: İç Tüzük gereği burada biz bu konuyu tartışmaya açtık, sizler, vekillerimiz, bürokratlarımız konuyu tartıştılar, son sözleriniz varsa onları da alalım. Daha sonra bir önerge var, önergenin gereğiyle Başkanlık Divanımız çalışmalarına devam edecek.

Buyurunuz Sayın Vekilim.

MUSTAFA YENEROĞLU (İstanbul) – Yok, merakımdan soruyorum. Bu konuyla ilgili karar başka bir toplantıda mı alınıyor?

BAŞKAN MİHRİMAH BELMA SATIR – O zaman bir şey söyleyecekseniz söyleyin, yoksa biz devam edelim. Şimdi bir önerge var...

MUSTAFA YENEROĞLU (İstanbul) – Bunları soracağım ama bu konuyla ilgili yani bu konu konuşuldu.

BAŞKAN MİHRİMAH BELMA SATIR – Hayır, bitmedi işte, önergenin gereğini yapacağız diyorum, anlatabildim mi?

Buyurun, lütfen...

MUSTAFA YENEROĞLU (İstanbul) – Şimdi, şöyle...

BAŞKAN MİHRİMAH BELMA SATIR – Hiçbir şey bizde havada kalmaz Sayın Vekilim, dilekçelerin gereği sonuna kadar takip edilir.

Buyurun.

MUSTAFA YENEROĞLU (İstanbul) – Eyvallah.

Değerli Başkanım, şimdi bürokrat arkadaşlar şöyle kibar bir biçimde, işte “Arkadaşların çevre hassasiyeti takdire şayan, hepimizin çevre hassasiyeti var.” diyor. Bu zaten tartışılmaz, sonuçta yaptıkları görevleri itibarıyla elbette o hassasiyetleri vardır, kimse bunu tartışmıyor zaten ama burada somut bir meseleyi tartışıyoruz. Bu somut konuyla ilgili de şimdi “Vatandaşımız genelgeçer değerlendirmede bulunmuş.” deniliyorsa şimdi bürokrat arkadaşlar siz de genelgeçer değerlendirmelerde bulunuyorsunuz yani somut bu konuyla ilgili net bir şey ben şimdiye kadar duymadım daha.

Bakın, şimdi Isparta’dan gelen Değerli Müdürümüz, şimdi hâlihazırda 103 işletme ruhsatından bahsediyor. Eyvallah, şimdi denetimlerin neticesiyle ilgili durum nedir? Burada notlarda, benim notlarımda 57 adet tesise idari para cezası verildiği ifade ediliyor, bu konuyla ilgili bilgi verirseniz sevinirim.

İkincisi yine Sayıştayın 2020 yılı raporunda maden ocaklarının yeterince denetlenmediği, alan aşımı yaptıkları ve orman varlığına ciddi manada zarar verdikleri Sayıştay raporunda yazıyor, bu somut bir mesele. Şimdi, bununla ilgili, yine olayımızla ilgili, somut örneğimizle ilgili, dilekçeyle ilgili vatandaşımız şunu iddia ediyor, diyor ki: “ÇED incelemesine tabi tutulmamıştır.” Şimdi, bu ÇED incelemesine tabi tutulmuş mudur, tutulmamış mıdır, bunun cevabını istiyorum.

BAŞKAN MİHRİMAH BELMA SATIR – Sayın Vekilim, orada 2 tane ayrı mevzuat var, bu konuyu bilmiyorum ama 2 ayrı mevzuat var.

MUSTAFA YENEROĞLU (İstanbul) – Oraya geleceğim. Denilebilir ki...

BAŞKAN MİHRİMAH BELMA SATIR – Yani bürokratlarımız mevzuatlarına göre cevaplarını verdiler.

Buyurun.

MUSTAFA YENEROĞLU (İstanbul) – Tamam da mevzuatı ben zaten okuyorum yani onun cevaba gerek yok ki.

BAŞKAN MİHRİMAH BELMA SATIR – Yani “ÇED raporu verilmemiştir.” dediniz de onun için.

MUSTAFA YENEROĞLU (İstanbul) – Ya, şimdi şöyle bir yaklaşım yok: “Bizim mevzuatımız Avrupa ülkelerinden daha geri değil.” Uygulamamız ne? Yani ülkede Allah aşkına uygulamayı konuştuğumuz zaman mevzuatla dağlar kadar fark var arada. Yani...

FEHMİ KÜPÇÜ (Bolu) – Daha ilerideyiz anlamında söyledi.

MUSTAFA YENEROĞLU (İstanbul) – Yani şimdi...

BAŞKAN MİHRİMAH BELMA SATIR – Aslında iş sahiplerine sorduğunuz zaman onlar da diyor ki: “Bizi boğuyorsunuz.”

Evet, buyurun Sayın Vekilim...

MUSTAFA YENEROĞLU (İstanbul) – Yani ÇED incelemesine tabi tutulmuş mu?

BAŞKAN MİHRİMAH BELMA SATIR – ...bir sonraki konumuz şakayla karışık şunu söylemem lazım. Bir sonraki konumuz çok daha uzun, onun için lütfen toparlayalım. Arzu ederseniz dilekçeyle detayları gönderebilirsiniz.

Buyurun.

MUSTAFA YENEROĞLU (İstanbul) – Tamam, ÇED incelemesine tabi tutulmuş mu? Tutulmamışsa küçük ölçekli işletme gerekçesiyle mi tutulmamış? Çünkü bununla ilgili genelde “Bu işlere böyle başlanıyor, sonradan genişletiliyor.” iddiası var. Bu sorulara da cevap verilirse sevinirim ve meselenin esastan incelenmesi yoksa mevzuatı tekrar etmenin bir anlamı yok burada.

BAŞKAN MİHRİMAH BELMA SATIR – Evet, çok teşekkür ediyorum.

Siz idari denetimin de yapılmasını istediniz.

IV.-KARARLAR

1.-Görüşülen (18104) no.lu Dilekçe hakkındaki Başkanlık Divanının 24/6/2021 tarihli ve 9341 sayılı Kararı'yla ilgili olarak Çevre ve Şehircilik Bakanlığı ile Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığında müfettişlerce idari denetim yapılmasının istenmesi hakkında karar

BAŞKAN MİHRİMAH BELMA SATIR – Önergemiz var, buyurun.

Dilekçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (18104) no.lu Dilekçe hakkındaki Başkanlık Divanının 24/6/2021 tarihli ve 9341 sayılı Kararı'yla ilgili olarak Çevre ve Şehircilik Bakanlığı ile Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığında müfettişlerce idari denetim yapılmasını istenmesine karar verilmesini arz ve teklif ederiz.

Arzu Aydın

Bolu

BAŞKAN MİHRİMAH BELMA SATIR – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... İdari denetim kararı aldık.

İdari denetim kararı müfettişler tarafından yapıldıktan sonra ve Komisyonumuza sunulduktan sonra Genel Kurulumuzda bu konuyu tekrar gündeme alacağız diyorum.

Bürokrat arkadaşlarımız varsa çalışmalarını ayrılabilirler, bir sonraki konu da sizleri çok ilgilendiren bir konu, arzu ederseniz dinleyebilirsiniz, memnun oluruz.

Teşekkür ediyorum.

MUSTAFA YENEROĞLU (İstanbul) – Başkanım, müsaadenizle saygısızlık olmasın diye...

BAŞKAN MİHRİMAH BELMA SATIR – Tabii ki, estağfurullah, ne demek.

MUSTAFA YENEROĞLU (İstanbul) – ...ben de teşekkür ediyorum ve müsaadenizle ayrılacağım, benim konum bitti.

BAŞKAN MİHRİMAH BELMA SATIR – Çok teşekkür ediyoruz Sayın Vekilim. Tamam, kolay gelsin.

MUSTAFA YENEROĞLU (İstanbul) – Saygılar sunarım.

BAŞKAN MİHRİMAH BELMA SATIR – Teşekkür ediyoruz, ellerinize sağlık.

II.- İHTİSAS KOMİSYONLARI (Devam)

B) ALT KOMİSYON RAPORLARI

1.- *Ön Ödemeli Gayrimenkul Satışlarında Yaşanan Sorunların Araştırılması ve Alınabilecek Önlemlerin Belirlenmesi Alt Komisyonu Raporu hakkında görüşmeler(*) (**)*

BAŞKAN MİHRİMAH BELMA SATIR – Efendim alt komisyon raporlarının görüşmesine başlıyoruz. Bir alt komisyonumuz vardı, bildiğiniz gibi geçen dönemde başlamıştık. Ön Ödemeli Gayrimenkul Satışlarında Yaşanan Sorunların Araştırılması ve Alınabilecek Önlemlerin Belirlenmesi ile İlgili Alt Komisyon kurmuştuk ve bu Alt Komisyonumuzda Kırşehir Milletvekilimiz Sayın Kendirli, Başkan olarak çalıştılar, uzun toplantılar yaptılar ve kararlarını bize takdim ettiler.

Şimdi, Sayın Vekilimize söz vereceğim ama ondan evvel bu Komisyonla ilgili olarak bugün burada bulunan değerli bürokratlarımızın isimleri ve geldikleri kurumların kayıtlara geçmesi açısından lütfen söylerseniz, sonra İçişleri Bakanlığı temsilcimiz ayrılabilir.

Teşekkür ediyorum.

Evet, buyurun, isminiz ve kurumunuz.

(Katılımcılar kendilerini tanıttılar)

BAŞKAN MİHRİMAH BELMA SATIR – Evet, çok teşekkür ediyoruz katılımlarınız için.

Sayın Vekilim, buyurunuz.

MUSTAFA KENDİRLİ (Kırşehir) – Sayın Başkanım, öncelikle teşekkür ediyorum. Katılımcı sayın vekillerime ve kıymetli bürokratlarımıza da toplantımıza hoş geldiniz diyorum.

Dilekçe Komisyonu Genel Kurulu 20 Kasım 2019 tarihli toplantısında ön ödemeli gayrimenkul satış satışlarında yaşanan sorunları ve sektördeki inşaat şirketleri hakkında artan şikâyetleri içeren dilekçelerin yoğun yoğunlaşması üzerine bir alt komisyon kurulmasına karar vermişti. Başkanı olarak görev yaptığım söz konusu Alt Komisyonunda Bolu Milletvekilimiz Sayın Fehmi Küpçü, Kilis Milletvekilimiz Sayın Ahmet Salih Dal, İzmir Milletvekilimiz Sayın Özcan Purçu ve Afyonkarahisar Milletvekili Sayın Mehmet Taytak’la birlikte çalışmalarımızı yürüttük. Bu çerçevede ilgili tarafların da katılımlarıyla 6 toplantı yaptık. 7 Temmuz 2021 tarihli son toplantımızda raporumuzu kabul edip 9 Temmuz 2021 tarihinde Dilekçe Komisyonu Başkanlığımıza sunduk. Toplantılar öncesinde ilgili tarafların yazılı görüşlerini rapor hâlinde talep edip toplantımızı bu raporlar üzerinden yürüttük. Tüm bu yazılı görüş ve beyanlar raporumuzda işlenmiştir. İlgili kamu kurumlarımızın görüşlerinin yanında mağdurların da hem yazılı görüşlerine hem de beyanlarına başvurarak süreci tüm tarafların katılımlarıyla yürütmeye çalıştık.

Ben özellikle raporumuzun usul ve esasa ilişkin kısmında kurumlardan isteyeceğimiz hususlar hakkında önemli notlara temas etmek istiyorum. Öncelikle yapılan tespit ve değerlendirmeler ışığında sektöre ilişkin mevzuatın mevcut hâliyle ciddi eksiklerinin olmadığını tespit ettik. Tabii ki yapılacak yeni çalışmalarla mevzuatımız tüketiciyi koruyucu yönde daha da elbette ki geliştirilebilir. Bunun yanında uygulamadan kaynaklı sorunların tespiti sebebiyle Ticaret Bakanlığının denetleme yetkisini haiz olduğu *Ön Ödemeli Gayrimenkul Satışlarında Yaşanan Sorunların Araştırılması ve Alınabilecek Önlemlerin Belirlenmesi Alt Komisyonunun, 6/2/2020 tarihli (27 Dönem 3 Yasama Yılı); 14/10/2021; 10/02/2021 10/3/2021; 7/7/2021 tarihli (27 Dönem 4 Yasama Yılı) tutanakları bu Toplantı tutanağına eklidir.

**Ön Ödemeli Gayrimenkul Satışlarında Yaşanan Sorunların Araştırılması ve Alınabilecek Önlemlerin Belirlenmesi Alt Komisyonu Raporu bu Toplantı tutanağına eklidir.

sektörle alakalı tüm işlemlerde denetlemelerini de artırmalarının gerektiğini gördük. Tüketicilerin sahip oldukları haklar ve yükümlülükler konusunda bilgilendirilmesini sağlamak amacıyla görsel, yazılı ve sosyal medyanın kullanımı yoluyla bilinçlendirici yayınların hazırlanmasının, farkındalık artırma faaliyetlerinin düzenlenmesinin, Başkanlık bünyesinde bulunan Reklam Kurulu aracılığıyla inşaat şirketleri reklamlarının sıkı denetim uygulamasının gelecekte ortaya çıkması muhtemel başka mağduriyetleri azaltması noktasında önemli olduğu tespitlerinde bulunduk.

Ön ödemeli konut sektöründe uygulanan mevzuatla uygulamaya ilişkin işlemler üzerinde denetlemeye yetkili kamu kurum ve kuruluşlarının uyum ve iş birliğinin artırılması için de şu önerileri raporumuza dercettik: Ön ödemeli konut satışı inşaatı yapacak müteahhitlerin sınıflandırılması. İş bitirme, sermaye yeterlilikleri ve benzeri nitelikleri taşımayan ve ön ödemeli satış için yerine getirilmesi zorunlu teminat türlerinden birini sağlamayan şirketlere yapı ruhsatı verilmemesi. Kentsel dönüşüm projelerinde Çevre ve Şehircilik Bakanlığınca Emlak Katılım Bankası vasıtasıyla hayata geçirilen hak ediş ve bina tamamlama sigortası teminat sisteminin ön ödemeli konut sektöründe uygulanması ve bu tapu kayıtlarına tescil ve şerhlere ilişkin sorunlarla ilgili konularda Çevre ve Şehircilik Bakanlığı ile Ticaret Bakanlığı arasında ön ödemeli konut satışlarına ilişkin olarak müteahhitlerin projelendirme ve ruhsatlandırma işleminden sonra ve satıştan önce projeyi nasıl finanse edeceğine ilişkin bir çalışma yapılması, bu aşamada, bir; finansman kurumunun ödemelerinin tahsilinin ve müteahhide belli oranlarda aktarımının yani “hak ediş sistemi” dediğimiz sistemin çalıştırılmasına ilişkin sürece dâhil edilmesi hususunda, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı ile Ticaret Bakanlığı arasında, ön ödemeli konuta ilişkin satış vaadi sözleşmesinin tapu siciline otomatik şerh edilmesi amacıyla bir mekanizmanın kurulması için Adalet Bakanlığı, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı ve Türkiye Noterler Birliği ile Ticaret Bakanlığı arasında teminat usullerinden olan bina tamamlama sigortasının tabana yayılarak maliyetlerinin düşürülmesi için zorunlu sigorta hâline getirilmesine ilişkin somut çalışma yapılması amacıyla Hazine ve Maliye Bakanlığı Sigortacılık ve Özel Emeklilik Düzenleme ve Denetleme Kurumu ile Ticaret Bakanlığı arasında koordineli şekilde çalışmalar yapılmasının gerekliliğini tespit ettik.

Adalet Bakanlığından taleplerimiz de oldu, bilirkişilik bağlamında Adalet Bakanlığında daha çok mevcut mağdurlarla alakalı taleplerimiz oldu: Bilirkişilik bağlamında yargılama sırasında taşınmazların değer tespitlerinin hâlihazırda pilot olarak uygulamaya başlanan, devamında resmi bilirkişi listelerine de kaydedilecek tüzel kişi bilirkişilerinden rapor alınarak belirlenmesinin; ekonomik durumları iyi olmayan kişiler için durumlarını ispat etmeleri hâlinde adli yardım müessesesini işleterek yargı sürecinde iflas harcı gibi yüksek miktarlarda ödemelerde indirim veya muafiyet sağlanmasının; hâkim ve savcıların eğitimlerinin gerçekleştirildiği Adalet Akademisinde ekstra bir görevlendirmeye konuyu daha detaylı bilen ihtisas sahibi hâkim ve savcılar yetiştirilmesinin sağlanmasının istenmesine Alt Komisyonumuzda karar verdik.

Bundan sonraki süreçte kamu kurumlarından taleplerimizin takipçisi olacağımızı belirtmek isterim.

Raporu Dilekçe Komisyonumuzun Genel Kurulunun takdirlerine arz ederim.

Tabii, burada raporumuzu oluşturduk, hazırladık ama ben bu raporun oluşmasında katkı sunan öncelikle Komisyon üyelerimiz kıymetli milletvekillerimize, hepsine, ayrı ayrı teşekkür ediyorum. Gerçekten çok hassas bir konu üzerinde bir çalışma yapıldı. Çevre ve Şehircilik Bakanlığımız, Ticaret Bakanlığımız, Hazine ve Maliye Bakanlığımız, Türkiye Noterler Birliğimiz ve bize katkı sağlayan bütün bürokratlarımızın da ayrıca hepsine ayrı ayrı teşekkürlerimi iletmek istiyorum.

Gerçekten ülkemiz adına sorunlu bir alan. Mevcut mağduriyetlerde de biz şunu gördük, onu da kayıtlara geçmesi adına özellikle söylüyorum: Maalesef, Türkiye’de bu tarz alışverişlerde en büyük problem, şu anda hâlâ kayıt dışı olması. Bu kayıt dışılığın önüne geçme adına, bizim bakanlıklarımızla,

raporumuzda da detaylı bir şekilde üzerinde çalıştığımız konu -kayıt dışılığı ortadan kaldırma adına- bu sektörle alakalı inşallah önümüzdeki süreçte yapacağımız çalışmalarda -biz dediğim gibi takipçisi olacağız devamında da- böyle bir mağduriyetin yaşanmasının önüne geçeceğiz.

Mevcut mağdurlarımızla alakalı da yerel yönetimlerimize çok önemli görevler düşüyor. O alanda da şöyle bir sıkıntı var: Tek bir problem yok, birçok alanda problemler var; mükerrer satışlar var, ruhsatsız inşaatlar var, emsale uymayan imalatlar var. Dolayısıyla tek bir alan olmadığı için de gerçekten -dediğim gibi kayıt dışı olması da başlı başına bir problem- problemin çözümüyle alakalı yerel yönetimlerin de inisiyatif olarak mevcut yarım kalan inşaatların devam edip tamamlanması noktasında onların da üzerine önemli görevler düştüğünü ben inanıyorum.

Tekrar, bu çalışmalarda bizlere destek veren bütün arkadaşlarıma, uzmanlarımıza özellikle teşekkür ediyorum -uzmanlarımızı unuttum- onların da çok emekleri oldu, onların da ellerine sağlık diyorum.

Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

BAŞKAN MİHRİMAH BELMA SATIR – Sayın Başkanım, ben de size, şahsınızda Komisyonda bulunan her partiden milletvekili arkadaşlarımıza, katkı sunan bürokratlarımıza çok teşekkür ediyorum. Kamuoyunun beklediği bir karardı.

Önce kararı oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Karar kabul edilmiştir.

Şimdi, Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemiyle birlikte yapılan Tüzük değişikliğinden sonra -biliyorsunuz- bu alt komisyon kararları sümen altında kalmıyor değerli bürokratlarım. Biz bunu gereği yapılmak üzere Cumhurbaşkanı Yardımcımız Fuat Bey'e gönderiyoruz. Burada Adalet Bakanlığı için, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı için, Ticaret Bakanlığı için birtakım görevler var, birtakım eksikliklerin giderilmesi var; onların takibini de hem Cumhurbaşkanlığımız makamı hem de bizler burada yapacağız ve eksiklikleri gidereceğiz.

Ben tekrar emekleriniz için çok teşekkür ediyorum, uzman arkadaşlarıma da keza.

Bu konuda söz almak isteyen var mı Sayın Vekillerim? Yok.

Teşekkür ediyorum.

Gündemimizde başka konuşulacak konu kalmadığı için toplantımızı kapatacağım değerli milletvekillerim.

Ben katılımlarınız için teşekkür ediyorum.

V.-OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Komisyon Başkanı Mihrimah Belma Satır'ın, Komisyonun yaz tatilinde Hatay'da yapılacak yerinde inceleme ziyaretine ve yurt dışında yaşayan, anne baba ayrı veya bir şekilde mağdur olmuş çocukların evlat verilmesine yönelik dilekçelerle ilgili yapılacak çalışmalara ilişkin açıklaması

BAŞKAN MİHRİMAH BELMA SATIR -Yaz tatiline giriyoruz değerli vekillerim, şu 2 konuyu da size arz edeyim müsaade ederseniz: Yazın çalışma kararımız var, yerinde inceleme gereken birkaç dosyamız var. Bir tanesi Hatay'da bildiğim kadarıyla, yazışmaları tamamlamaya çalışıyoruz. Yerinde inceleme olabilecek herhangi bir konu olursa sizlerle haberleşeceğiz.

Bir başka konu var: Yine sayın vekilime ve bize, Komisyonumuza gelen, yurt dışında yaşayan, anne-baba ayrı veya bir şekilde mağdur olmuş çocukların evlatlık verilmesiyle ilgili dilekçeler var. Bizim burada bu konuyu Dışişleri Bakanlığıyla, Yurtdışı Türkler Başkanlığıyla görüşüp yerinde inceleme yapmamız gerekebilir, alt komisyon kurmamız gerekebilir yeni dönemde. Burada yurt dışında yaşayan özellikle Avrupalı Türklerde bu çocukları evlat edinmeleri yönünde bir hassasiyet yaratmamız

gerekebilir çünkü bu çocuklar bir şekilde ailelerinden almıyor ve evlat edinilmek durumuna geliyor. Bu konuda da orada veya Türkiye’de başlayacak şekilde bir çalışma yapılabilir. Buna da yaz tatili içerisinde belki yazışmaları yapmak üzere başlayacağız. Bunları da takdirlerinize bilgi olarak sunuyorum.

Tekrar katılımınız için çok teşekkür ediyorum.

Yeni dönemde güzel işlere imza atmak üzere, hepinize saygılar sunuyorum.

Allah’a emanet olun.

Kapanma Saati: 15.47

